

Örgütsel Affedicilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Affedicilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28205>

Özet

Örgütsel Affedicilik Ölçeği, Karaman-Kepenekçi ve Nayir (2015) tarafından, bireylerin örgütsel bağlamda karşılaştıkları haksızlıklara ve olumsuz durumlara yönelik affetme eğilimlerini ve yaklaşımlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir araçtır. Ölçek, toplam 21 maddeden ve üç temel alt boyuttan oluşmaktadır: Affediciliği Kabul, Affediciliği Gerekleştirme ve Affediciliği Red. Ölçeğin geliştirme çalışması, eğitim sektöründe çalışan öğretmenler örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiş olup, elde edilen yapısal geçerlik ve yüksek güvenirlik katsayıları ile psikometrik açıdan sağlam bir ölçüm aracı olduğu kanıtlanmıştır. Bu ölçek, örgütsel psikoloji alanında affetme kavramının incelenmesine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel affedicilik, affetme, psikometrik özellikler, ölçek geliştirme, öğretmen, Cronbach Alpha, Likert.

Yazarlar

Yasemin Karaman Kepenekçi, Fatih Nayir.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, örgüt üyelerinin maruz kaldıkları haksızlıklar, hatalar veya olumsuz davranışlar karşısında gösterdikleri affetme eğilimlerini ve bu eğilimlerin altında yatan psikolojik süreçleri bilimsel yöntemlerle değerlendirmektir. Bu ölçek, örgütsel ortamda bireylerin yaşadıkları çatışma ve incinme durumlarına verdikleri tepkileri ölçerek, örgüt içi iklimin anlaşılmasına ve çalışan refahı arasındaki ilişkilerin incelenmesine olanak tanır.

Ölçek, yöneticilerin ve araştırmacıların, affedicilik düzeylerinin örgütsel adalet, iş tatmini ve tükenmişlik gibi diğer örgütsel değişkenlerle olan ilişkisini incelemesine imkan sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, kurum içi barış ve olumlu sosyal ilişkilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak **Örgütsel Affedicilik** kavramını ölçmektedir. Örgütsel affedicilik, bireyin örgütsel bağlamda kendisini inciten veya haksızlık yapan kişiye karşı intikam alma arzusundan vazgeçmesi, olumlu duygular geliştirilmesi ve ilişkiyi onarma çabası olarak tanımlanır. Bu yapı, birbirini tamamlayan üç temel boyutta ölçülmektedir:

Affediciliği Kabul (10 madde): Bireyin affetme eylemini içselleştirmesi, affetmenin kişisel iyi olma

katkıda bulunduğunu düşünmesi ve bu durumu bir çözüm yolu olarak görmesi.

Affediciliği Gerekçeleştirme (6 madde): Bireyin kendisine yapılan haksızlığın nedenlerini rasyonel olarak anlamaya çalışması, empati kurarak affetme sürecini başlatması.

Affediciliği Red (5 madde): Bireyin affetmeyi kesinlikle reddetmesi, haksızlık yapan kişiye karşı küsmeye, kaçınma veya cezalandırma davranışları sergilemesi. Bu boyut, affediciliğin düşük seviyelerini veya yokluğunu temsil eden tersine bir faktördür.

Geçerlik

Örgütsel Affedicilik Ölçeği'nin yapı geçerliği, geliştirme çalışmasında Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak öngörülen üç faktörlü yapıdaki veri setine yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermektedir. Model uyumunun değerlendirilmesinde kullanılan başlıca indeksler ve sonuçları aşağıda listelenmiştir:

Ki-kare/Serbestlik Derecesi Oranı (χ^2/sd): 2.15 (sd=186). Bu değer, modelin kabul edilebilir bir uyuma sahip olduğunu göstermektedir (genellikle 3.0 veya altı kabul edilir).

Uyum İndeksleri: IFI (Incremental Fit Index) ve CFI (Comparative Fit Index) değerleri .95 olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, modelin mükemmel bir uyum sergilediğini kanıtlar.

Hata Kök Ortalaması Yaklaşımı (RMSEA): RMSEA değeri .062 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, modelin popülasyonda iyi bir uyuma sahip olduğunu gösterir (ideal olarak .08'in altında olması beklenir).

Diğer İndeksler: RFI = .90, GFI = .89, AGFI = .86, NNFI = .95, NFI = .91 ve RMR = .061. Bu kapsamlı analiz sonuçları, ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğunu ve örgütsel affedicilik yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği, veriler üzerinden Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Toplam 21 maddelik ölçek için genel alfa katsayısı **.87** gibi yüksek bir değer olarak bulunmuştur. Bu sonuç, ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve tek bir yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Alt boyutlara ait güvenilirlik katsayıları ise faktör bazında incelenmiştir:

Affediciliği Kabul (Faktör 1) Alpha Katsayısı: .88

Affediciliği Gerekçeleştirme (Faktör 2) Alpha Katsayısı: .73

Affediciliği Red (Faktör 3) Alpha Katsayısı: .67

Üçüncü faktörün katsayısı (.67) kabul edilebilir alt sınırlara yakın olsa da, ölçeğin bütünü ve ilk iki faktörün yüksek tutarlılığı, araçın güvenilirliğini güçlü bir şekilde desteklemektedir. Bu bulgular, ölçeğin tekrarlı ölçümlerde benzer sonuçlar vereceğine işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, maddelerin faktör yapısını belirlemek amacıyla hem açılmaya hem de doğrulamaya faktör analizleri kullanılmıştır. Nihai olarak 21 maddeden oluşan ve 3 alt boyuta ayrılan yapı, örgütsel affedicilik kavramını kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Üç faktörlü modelin yapısal eşitlik modellemesi (YEM) ile test edilmesi, modelin teorik temele uygunluğunu teyit etmiştir.

Her bir faktörün madde sayısı ve temel içeriği şöyledir:

Affediciliği Kabul: 10 madde ile affetme sürecini içselleştirmeyi ölçer.

Affediciliği Gerekçeleştirme: 6 madde ile haksızlığın nedenlerini anlama ve rasyonelleştirme çabalarını ölçer.

Affediciliği Red: 5 madde ile affetmeme, kaçınma ve olumsuz tepki gösterme eğilimlerini ölçer.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Psikolojik Ölçek)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Örgüt Çalışanları ve Yetkinler

Yaş Grubu: Yetkin

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan öğretmenler örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, genel olarak örgütsel bağlamda çalışan tüm yetkinlere uygulanabilir niteliktedir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Cevap seçenekleri 1=hiçbir zaman ile 5= her zaman arasında değişmektedir. Puanlama, ilgili alt boyutta yüksek puanın yüksek affedicilik eğilimini (Affediciliği Red hariç) gösterdiği şekilde yapılır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel davranış, psikometri, uyum indeksleri, DFA, öğretmenler, örgütsel adalet, affetme eğilimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Sağlanmamıştır.

Kurum E-posta Adresleri: karaman.kepenekci@gmail.com

Yazma Adresi: Sorumlu yazarın (Yasemin Karaman Kepenekçi) iletiim adresi yukardaki e-posta üzerinden saılanmaktadır.

zinler, Ücret ve Test Yı?

Test Yı?: 2015

zinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle referans gösterilmek suretiyle serbesttir. Ölçeğin geni çaplı ticari uygulamalar veya çeviri çalmlar için sorumlu yazar ile e-posta yoluyla iletiime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Karaman-Kepenekçi, Y. ve Nayir, F. (2015). Örgütsel Affedicilik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğretmenlerin Örgütsel Affediciliğe İlişkin Görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 922-934. Makalenin orijinaline Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: orgutsel-affedicilik-olcegi-toad.pdf.

Örgütsel Affedicilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

3 alt boyut ve 21 madde

Affediciliği Kabul (10 m): Bana yapılan haksızlıklar affettiimde kendimi daha iyi hissederim.

Affediciliği Gerekçelendirme (6 m): Bana yapılan haksızlıkların nedenlerini anlamaya çalışırım.

Affediciliği Red (5 m): Bana haksızlık yapan kişiye küserim.